

Nederlands Soortenregister

De ontwikkelingen van het Nederlands Soortenregister hebben in 2010 op een vrij laag pitje gestaan. Er zijn ten opzichte van voorgaande jaren veel nieuwtjes geplaatst op de homepage (29 per 1 december 2010, ten opzichte van 19 berichten in heel 2009). Ook worden veel gevalideerde foto's aan de website toegevoegd. In 2010 is de mijlpaal van 5000 afgebeelde soorten bereikt, met een totaal van ruim 16.500 foto's. Er is inmiddels ook veel informatie uit publicaties per soort toegevoegd, maar dit moet nog wat netter worden uitgewerkt.

Er zijn enkele projecten gestart die gekoppeld zijn aan het soortenregister. De biodiversiteitswijdte 2010 is een soort digitale scheurkalender. Na installatie krijg je elke dag een foto van een bijzondere Nederlandse soort op je scherm, met een kort verhaal. Dit project krijgt in 2011 een vervolg.

Via budget vanuit Capacity Building van de GAN heeft EIS

in 2010 een digitale sleutel opgezet voor rivierkreeften en sprinkhanen (facetdeterminatie). Hopelijk kunnen de komende jaren meerdere groepen op deze manier uitgewerkt worden.

Roy Kleukers

Samenwerking Natuurkalender

Sinds 2010 werkt EIS samen met de Natuurkalender in Wageningen. Zo levert EIS af en toe een bijdrage aan natuurbericht.nl en zijn we betrokken bij het project Insectenexperience 2011. Op 25-28 mei zal in Wageningen een grote manifestatie rondom insecten plaatsvinden. In een volgende nieuwsbrief en in de Tentakel volgt meer informatie.

Roy Kleukers

Publicaties

Door Ed Colijn, Berend Aukema [BA], Roy Kleukers [RK], Bram Koese [BK], André van Loon [AvL] en Vincent Kalkman [VK]

Publicaties EIS-Nederland

Heijerman, Th., G.O. Keijl & V.J. Kalkman 2009. *Monochamus* in Nederland: voorkomen en vangmethoden. – EIS-Nederland, Leiden.

Kalkman, V.J., J.-P. Boudot, R. Bernard, K.-J. Conze, G. de Knijf, E. Dyatlova, S. Ferreira, M. Jović, J. Ott, E. Riservato & G. Sahlén 2010. European Red List of Dragonflies. – EIS-Nederland, IUCN Species Programme, IUCN Species Survival Commission & IUCN Regional Office for Pan-Europe. Publications Office of the European Union, Luxemburg.

Koese, B., J.G.M. Cuppen, G. van Dijk & O. Vorst 2010. Populatieschatting van de brede geelgerande waterroofkever *Dytiscus latissimus* in Nederland. – EIS-Nederland, Leiden.

Noordijk, J., R.M.J.C. Kleukers, E.J. van Nieukerken & A.J. van Loon (red.) 2010. De Nederlandse biodiversiteit. – NCB Naturalis & EIS-Nederland, Leiden.

Reemer, M. & D. Kleijn 2010. Wilde bestuivers in appel- en perenboomgaarden in de Betuwe. – EIS-Nederland, Alterra & Bureau Ecologica, Leiden.

Samraoui, B., J.B. Boudot, S. Ferreira, E. Riservato, M. Jović, V.J. Kalkman & W. Schneider 2010. The status and distribution of dragonflies. – In: N. García, A. Cuttelod & D. Abdul Malak (eds.), The status and distribution of freshwater biodiversity in Northern Africa. International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN), Gland (Switzerland), Cambridge (UK) and Malaga (Spain): 51-70.

Vliegthart, A. & K. Huskens 2010. Inventarisatie Nationaal Park Drents-Friese Wold 2009-2010. – De Vlinderstichting, Wageningen & EIS-Nederland, Leiden.

Vliegthart, A., A.J. Loonstra & M. Reemer 2010. Insecteninventarisaties bij Kootwijk - dagvlinders, libellen, sprinkhanen, wilde bijen & zweefvliegen. – De Vlinderstichting, Wageningen & EIS-Nederland, Leiden.

Overige publicaties Nederland

Anonymous 2010. Leuke waarnemingen 2009. – Bzzz, Nieuwsbrief Sectie Hymenoptera NEV 31: 13-14.

Beenen, R. & A. Teunissen 2010. Kevers van het Vlaams Natuurreservaat Vallei van de Ziepbeek. Een inventarisatie door Piet Poot in de periode 1980-1988. – Natuurhistorisch Maandblad 99: 118-126

Beenen, R. & J.H. Willems 2010. De wolfskeraardvlo en de Wolfskers samen op en oude vindplaats in Zuid-Limburg. – Natuurhistorisch Maandblad 99: 103-106 .

Berg, A. van den, K. Goudsmits, P. Megens, H. Nieuwenhuijsen & E. van der Spek 2010. Verslag excursie Schoorlse Duinen 15 augustus 2009. – Bzzz, Nieuwsbrief Sectie Hymenoptera NEV 31: 7-9.

Bieman, C.F.M. den & A.W.M. Mol 2010. Vier nieuwe soorten spoorcicaden voor het eerst in Nederland aangetroffen (Hemiptera, Fulgoromorpha, Delphacidae). – Entomologische Berichten 70: 162-166.

Bijkerk, R. (red.) 2010. Handboek hydrobiologie. Biologisch onderzoek voor de ecologische beoordeling van Nederlandse zoete en brakke oppervlaktewateren. – Rapport 2010 0 28.

Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer, Amersfoort.

Te downloaden via: http://themas.stowa.nl/Themas/Kwaliteitshandboek_Hydrob.aspx?rID=1020.

Met de implementatie van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) in Nederland ontstond behoefte aan gestandaardiseerde onderzoeksvoorschriften om de nieuwe normen te kunnen toetsen. Een zeer groot aantal specialisten hebben hun kennis over hydrobiologisch onderzoek en waterkwaliteitsbepaling gebundeld in deze praktische en prachtig uitgevoerde, 4-delige ringbandset. Deel 1 ('Informatie') behandelt algemene (achtergrond)kennis over veldwerk, apparatuur, (chemische) stoffen, biotoop, oever- en taludtypen en data-analyse. Deel 2. ('Micro') gaat in op het toetsen van KRW maatlaten aan de hand van fytoplankton, sieraalgen, kiezelwieren en zoöplankton. Deel 3 ('Macro') behandelt de meet- en werkvoorschriften voor het werken met vegetatie, macrofauna en vissen. Deel 4 ('bijlagen') bevat de bijlagen van de drie eerdere delen, zoals adressen, literatuurvoorschriften en rekentabellen. Al met al een zeer waardevol document, zowel voor analisten (in opleiding) als voor veldbiologen. [BK]

Bink, F.A. 2010. Ruimte voor insecten. – KNNV Uitgeverij, Zeist.

Bink, F.A. 2010. Hooibeestjes in Nederland (Lepidoptera, *Coenonympha*). – Entomologische Berichten 70: 37-44.

Bink, F.A. 2010. Een kritische kanttekening bij de recente naamsverandering van *Maculinea*-vlinders (Lepidoptera: Lycaenidae). – Entomologische Berichten 70: 167-170.

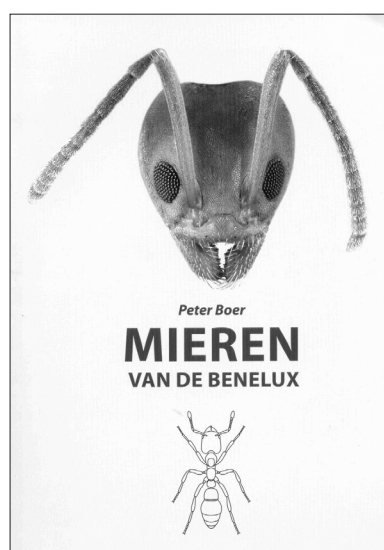
Blacquière, T. 2010. Hoe overleeft de honingbij onze beschaving? – De Levende Natuur 111: 182-187.

Bleeker, M.A.K. 2010. Een kijkje in het brein van een lerende sluipwesp. – Entomologische Berichten 70: 45-51.

Boer, P. 2010. Mieren van de Benelux. – Stichting Jeugdbonds-uitgeverij, 's-Graveland. 184 pp. ISBN 978-90-5107-044-9. 10,00 euro.

In de afgelopen 20 jaar maakte de taxonomie van de Europese mieren mede dankzij de Duitse myrmecoloog Bernhard Seifert een stormachtige ontwikkeling door. Verder zijn er sinds het

verschijnen van de *Wespen en mieren van Nederland* (2004) alweer diverse soorten voor Nederland bijgekomen. Hoewel met Seiferts nieuwe Duitse determinatietabel uit 2007 redelijk te werken is, wordt deze tabel vaak als moeilijk ervaren. Er was dus zeker behoefte aan een nieuwe Nederlandstalige mieren-tabel waarin al deze recente ontwikkelingen zijn verwerkt. Het resultaat is een tabel met aparte sleutels

voor werksters, koninginnen én mannetjes. Voorafgaand aan de sleutels worden de soorten kort beschreven met informatie over de betekenis en herkomst van de wetenschappelijke naam, leefwijze, gedrag, status en voorkomen, en geïllustreerd met foto's van April Nobile (www.antweb.org). Bijlagen gaan in op mieren en biotooptypen, zwermperiodes, de soortenlijst van de Benelux en omliggende landen en Duitse deelstaten, en de in het boek gebruikte begrippen. [AvL]

Bouwman, J. 2010. De boszandloopkever, *Cicindela sylvatica* (Coleoptera: Carabidae), na bijna 40 jaar weer gevonden in Drenthe. – Entomologische Berichten 70: 7-9.

Bouwman, J.H., N.G. Peet, R. Ketelaar & L. Soerink 2010. Laten we de kleine heivlinder verzanden? – De Levende Natuur 111: 172-177.

Cuppen, J.G.M. 2010. Entomofauna van Flevoland - Verslag van de 164e zomerbijeenkomst te Kraggenburg. – Entomologische Berichten 70: 190-212.

Cuppen, J.G.M. 2010. Eerste waarneming van de grote gerande oeverspin *Dolomedes plantarius* (Clerck, 1757) in de provincie Gelderland (Araneae, Pisauridae). – Nieuwsbrief SPINED 28: 2-4.

De Koninck, H. 2010. *Zelotes aeneus* (Simon, 1878) (Araneae, Gnaphosidae), een nieuwe spinnensoort voor Nederland. – Nieuwsbrief SPINED 28: 31-32.

Dekker-Scheutjens, A. 2010. Spinnen (Araneae) van het natuurreservaat 'De Kaaistoep'. – Nieuwsbrief SPINED 28: 8-21.

Devallez, J. 2010. Veldobservaties aan spinnendoders. – HymenoVaria 1: 8-10.

Didderen, K. & P.F.M. Verdonschot 2010. Belang van dispersie bij herstel van waternatuur. – De Levende Natuur 111: 142-145.

Diemen, A. van & Th. Peeters 2010. Bijengenera: hun etymologie en naamgevers 1. – Bzzz, Nieuwsbrief Sectie Hymenoptera NEV 31: 32-37.

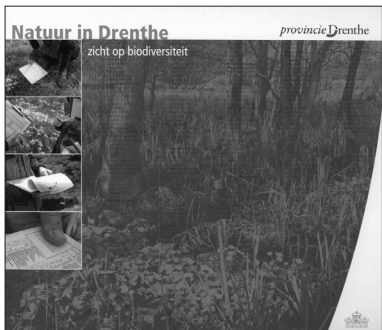
Diemen, A. van, H. Meuffels & Th. Peeters 2010. Bijengenera: hun etymologie en naamgevers 2. – HymenoVaria 1: 24-28.

Drost, B., O. Vorst, J. Cuppen, Th. Heijerman, T. Struyve, F. van Nunen, C. van de Sande, B. van Maanen, A. Dees, S. Langeveld, B. van Zanen & B. Aukema 2010. Verslag weekendexcursie Schinveld 28-30 augustus 2009. – Sektie Everts Info 88: 3-12.

Felix, R., J. Muilwijk, W. Dekoninck & K. Desender 2010. Nederlandse namen voor de loopkevers van België en Nederland. – Entomologische Berichten 70: 128-139.

Geiger, F., S.C.T.M. van der Lubbe, A.M.H. Brunsting & G.R. de Snoo 2010. Insect abundance in cow dung pats of different farming systems. – Entomologische Berichten 70: 106-110.

- Geraeds, R.P.G. 2010. Nieuwe verspreidingsgegevens van het vliegend hert in Limburg. – *Natuurhistorisch Maandblad* 99: 160-165.
- Geraeds, R.P.G. 2010. De habitat en ontwikkelingsduur van larven van de beekkrombout in de Roer. – *Natuurhistorisch Maandblad* 99: 249-255.
- Groenen, F. 2010. Variation of *Thaumetopoea processionea* (Notodontidae: Thaumetopoeinae) in Europe and the Middle East. – *Entomologische Berichten* 70: 77-82.
- Groot, A. de, J. Lever, B. Lever & G. Majoor 2010. De slakkenfauna van de Sint-Pietersberg Deel 2. Gunstige ontwikkeling in een roerig milieu. – *Natuurhistorisch Maandblad* 99: 67-75.
- Haaften, E. van & B. Verhoeven 2010. *Agonopterix cnicella* (Lepidoptera: Depressariidae) in het westelijk rivierengebied. – *Entomologische Berichten* 70: 13-16.
- Heitmans, W.R.B. 2010. Verslag van de studiedag over *Bombus*. – *Bzzz, Nieuwsbrief Sectie Hymenoptera NEV* 31: 9-12.
- Heitmans, W.R.B. 2010. *Crypticus quisquilius* als gastheer van de duinplakop (*Epyris brevipennis*). – *Bzzz, Nieuwsbrief Sectie Hymenoptera NEV* 31: 17-19.
- Helsdingen, P.J. van 2010. A new Dutch record of *Psilochorus simoni* (Berland, 1911) (Araneae, Pholcidae). – *Nieuwsbrief SPINED* 28: 7.
- Helsdingen, P.J. van 2010. The first record of *Gibbaranea ullrichi* (Hahn, 1835) (Araneae, Araneidae) from the Netherlands. – *Nieuwsbrief SPINED* 28: 22.
- Hermans, J. 2010. De libellenfauna van Zuid-Limburg. – *Natuurhistorisch Maandblad* 99: 189-200.
- IJland, S. & P.J. van Helsdingen 2010. Spinnen van de Grebbeberg (Araneae). – *Nieuwsbrief SPINED* 28: 22-30.
- Jansen, E.A. 2010. Kruidende huisjes. Verspreiding en bijzonderheden van in de Zuidelijke IJsselmeerpolders aangetroffen land- en zoetwatermollusken (slakken en mossels), met beschrijvingen van natuurterreinen. – Stichting Anemoon, Bennebroek & Natura Parva.
- Jansen, W., R. Geraeds & R. Kleukers 2010. De rosse sprinkhaan in Limburg, ruim een halve eeuw na de ontdekking. *Natuurhistorisch Maandblad* 99: 169-175.
- Jong, Th. de & J. Noordijk 2010. Eerste waarneming van de beekoeverlibel op de Zuid-Veluwe. *NVL Nieuwsbrief* 14 (2): 5-6.
- Keulen, S. & G. Majoor 2010. De landslakken van de provincie Limburg, de gegevens van 1932 met de huidige vergeleken. – *Natuurhistorisch Maandblad* 99: 137-151.
- Kleef, H. van 2010. Identifying and crossing thresholds. – *Mechanisms and constraints in biodiversity conservation and restoration* 3: 1-147.
- Dit is één van de twee proefschriften uit de serie 'Mechanisms and constraints in biodiversity and conservation and restoration' die afgelopen najaar uit de koker van Stichting Bargerveen zijn gerold (zie ook Vermonden 2010). Dit deel gaat in op onderzoek naar de effecten van uiteenlopende herstelmaatregelen van (verzuurde) vennen, met name op het gebied van ongewervelden en vegetatie. [BK]
- Kleukers, R. & J. Noordijk 2010. De Nederlandse biodiversiteit in kaart gebracht. – *Natura* 107: 134-136.
- Kok, F. & J. Smit 2010. Het bijenrijk van het Tolkamerdijkje. – *Bzzz, Nieuwsbrief Sectie Hymenoptera NEV* 31: 24-31.
- Kuchlein, J.H. & L.E.J. Bot 2010. Identification keys to the Microlepidoptera of the Netherlands. – *KNNV Uitgeverij, Zeist*.
- Kuhnen, J. 2010. Bijenmassa. – *HymenoVaria* 1: 10-11.
- Loon, A.J. van 2009. De plaagmier *Lasius neglectus* in Nederland. – *Dierplagen Informatie* 4-2009: 8-9.
- Loonstra, A.J. 2010. Waarnemingen aan *Leucophora* (Diptera: Anthomyiidae) bij bijennesten. – *Bzzz, Nieuwsbrief Sectie Hymenoptera NEV* 31: 22-23.
- Loonstra, A.J. 2010. Observaties van en aan nesten en ontwikkeling van *Dasygaster hirtipes* en *Panurgus calcaratus*. – *HymenoVaria* 1: 19-23.
- Mabelis, B.A., A.J. van Loon & W. Dekoninck 2010. Verover de plaagmier Nederland? – *Entomologische Berichten* 70: 30-36.
- Moenen, R. 2010. Moordpartijen en ander leed. – *HymenoVaria* 1: 14-18.
- Mol, A. 2010. *Acantholyda hieroglyphica* (Symphyta, Pamphiliidae), zeldzaam of toch niet? – *Bzzz, Nieuwsbrief Sectie Hymenoptera NEV* 31: 15-17.
- Moraal, L.G. 2010. Infestations of the cypress bark beetles *Phloeosinus rudis*, *P. bicolor* and *P. thujae* in the Netherlands (Coleoptera: Curculionidae: Scolytinae). – *Entomologische Berichten* 70: 140-145.
- Nieto, A. & K.N.A. Alexander 2010. European Red List of saproxylic beetles. – *Publications Office of the European Union, Luxemburg*.
- Nieuwenhuijsen, H. 2010. Determinatietabel voor de bijen van het genus *Coelioxys* in Nederland. – *HymenoVaria* 1: 32-35.
- Noordijk, J., K. Delille, A.P. Schaffers & K.V. Sýkora 2010. Wegbarm biedt hulp tegen 'bestuivingscrisis' – Maaibeheer voor bloembezoekende insecten. – *Vakblad Natuur, Bos, Landschap* 7 (5): 12-15.
- Noordijk, J., J. van Dijk, C.J.M. Musters & G.R. de Snoo 2010. Invertebrates in field margins; taxonomic group diversity and functional group abundance in relation to age. – *Biodiversity and Conservation* 19: 3255-3268.

- Noordijk, J., C.J.M. Musters, G.R. de Snoo 2010. De ongewervelde fauna in akkerranden van verschillende ouderdom. – *De Levende Natuur* 111: 148-151.
- Noordijk, J., A.P. Schaffers, Th. Heijerman, P. Boer, M. Gleichman & K.V. Šýkora 2010. Effects of vegetation management by mowing on ground-dwelling arthropods. – *Ecological Engineering* 36: 740-750.
- Noordijk, J., P. Tutelaers & P.J. van Helsdingen 2010. *Segestria bavarica* (Araneae: Segestriidae): wijder verspreid dan gedacht. – *Nieuwsbrief SPINED* 28: 5-6.
- Nunen, F. van, O. Vorst, J. Cuppen, B. Drost, Th. Heijerman, G. van Ee, R. Jansen, A. Dees, D. Teunissen, C. Vendrig & A. Threels 2010. Excursieverslag Wisselse Veen en Tongense Heide te Epe, 9 mei 2009. – *Sektie Everts Info* 86: 8-14.
- Peeters, Th. 2010. Diversiteit van bijen in Nederland. – *Bijenhouden* 4 (6): 3-4.
- Peeters, Th. 2010. Van klimop naar klimop in Limburg in 2010. – *HymenoVaria* 1: 29.
- Piron, P.G.M. 2010. Appearance of *Neotoxoptera formosana* (Homoptera: Aphididae) in The Netherlands. – *Entomologische Berichten* 70: 10-12.
- Prijs, J. 2000. Muscidae - Het determineren van *Hebecnema* en *Mydaea*. – *De Vliegenmepper* 19 (1): 8-12.
- Provincie Drenthe, 2010. Natuur in Drenthe. Zicht op biodiversiteit. (Samenvatting). Provincie Drenthe, Assen. 15,00 euro. Te bestellen via secretariaat@drenthe.nl. Beschermen begint met weten wat je in huis hebt. De provincie Drenthe heeft deze wijsheid ter harte genomen en heeft een aantrekkelijk overzicht gemaakt van de biodiversiteit die Drenthe te bieden heeft. Voor dit project is samengewerkt met een groot aantal organisaties (waaronder EIS) en personen waardoor het boek een groot aantal plant- en diergroepen bestrijkt. Het eigenlijke rapport is gepubliceerd in een 400 pagina's dik rapport. De samenvatting die hier besproken wordt is maar liefst 200 pagina's dik en is daarnaast voorzien van een cd-rom met aanvullende informatie. De biodiversiteit van Drenthe wordt behandeld per biotoop waarvan er in totaal 14 zijn onderscheiden (bijvoorbeeld vennen en veentjes, wegbermen en spoordijken). Per biotoop wordt informatie gegeven over flora en vegetatie, paddenstoelen, sieralgen en kiezelwieren, zoogdieren, vogels, amfibieën en reptielen, vissen, insecten en macrofauna. De informatie over insecten heeft vooral betrekking op libellen, dagvlinders, sprinkhanen, mieren, bijen en zweefvliegen. Het boek is voorzien van veel foto's, grafiekjes en kaartjes en is daardoor erg aantrekkelijk. Al met al een leuk boek voor iedereen die een zwak heeft voor Drenthe. [VK]
-
- Reemer, M. & Th. Zeegers 2010. Een aggregatie van *Hypoderma diana* op een zandweg (Diptera, Oestridae). – *De Vliegenmepper* 19 (1): 3-4.
- Reumkens, H. 2010. De terugkeer van het kaasjeskruidkoppje in Limburg. – *Natuurhistorisch Maandblad* 99: 54-57.
- Schaffers, J. & C. Jol 2010. Een bijzondere ontmoeting met de glanzende marmeruil, *Pseudeustrotia candidula* (Lepidoptera: Noctuidae), nieuw voor de fauna in Nederland. – *Entomologische Berichten* 70: 178-182.
- Schilthuizen, M. 2010. Allochtone biodiversiteit: integratie door evolutie. – *Entomologische Berichten* 70: 70-76.
- Slaats, J. 2010. Een kielstaartkegelbij (*Coelioxys alata*) in de Peel. – *HymenoVaria* 1: 12-14.
- Smit, J. 2010. Determinatietabel voor de bijen van het genus *Stelis* in Nederland. – *Bzzz, Nieuwsbrief Sectie Hymenoptera NEV* 31: 39-41.
- Smit, J., J. Devalez, K. Janssen, A.J. Loonstra, P. Megens & I. Raemakers 2010. Verslag excursie naar België, 23 mei 2009. – *Bzzz, Nieuwsbrief Sectie Hymenoptera NEV* 31: 5-7.
- Smit, J.T., D. van der Klugt & M. Schilthuizen 2010. Kersenboorvliegen van sneeuwbes gezocht (Diptera: Tephritidae). – *De Vliegenmepper* 19 (1): 5-7.
- Spek, E. van der 2010. Verslag voorjaarsexcursie 2010 Kootwijk. – *HymenoVaria* 1: 4-7.
- Swaay, C.A.M. van, A. Cuttelod, S. Collins, D. Maes, M. López Munguira, M. Sasic, J. Settele, R. Verovnik, T. Verstrael, M. Warren, M. Wiemers & I. Wynhoff 2010. European Red List of butterflies. – Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- Teunissen, A.P.J.A. 2010. Entomologen door pillendraaier op verkeerde been gezet. – *Entomologische Berichten* 70: 21.
- Tutelaers, P., 2010. Het spotten van de gewone mijnspin (*Atypus affinis*) (Araneae, Atypidae). – *Nieuwsbrief SPINED* 28: 4.
- Tutelaers, P. 2010. Kaskaardespinnen (Araneae, Uloboridae) in huis. – *Nieuwsbrief SPINED* 28: 36.
- Veenendaal, R.L. 2010. De bestuiving van de brede wespenorchis (*Epipactis helleborine* (L.) Crantz) nader bekeken. – *Bzzz, Nieuwsbrief Sectie Hymenoptera NEV* 31: 19-22.
- Verdonschot, R.C.M., M.W. van den Hoorn & P.F.M. Verdonschot 2010. Aquatische insecten in een met ijs bedekte plas. – *Entomologische Berichten* 70: 183-189.
- Vermonden, K. 2010. Key factors for biodiversity of urban water systems. – *Mechanisms and constraints in biodiversity conservation and restoration* 4: 1-147. Te downloaden via google (gebruik als zoekterm de titel van dit proefschrift). Dit is één van de twee proefschriften uit de serie 'Mechanisms and constraints in biodiversity and conservation and restoration'

die afgelopen najaar uit de koker van Stichting Bargerveen zijn gerold (zie ook Van Kleef 2010). Dit deel gaat in op het identificeren van de belangrijke (an)organische parameters die de diversiteit van met name ongewervelden in stedelijke wateren beïnvloeden. [BK]

Verschoor, G. & W. Hazenberg 2010. De dagvlinders van de Bemelerberg opnieuw belicht. – Natuurhistorisch Maandblad 99: 85-96.

Vorst, O. (red.) 2010. Catalogus van de Nederlandse kevers (Coleoptera). – Monografieën van de Nederlandse Entomologische Vereniging No. 11. Nederlandse Entomologische Vereniging, Amsterdam. 318 p. ISBN 978-90-71912-32-0. 30,00 euro voor leden en 40,00 euro voor niet-leden. Bij bestelling via www.nev.nl kan de vorige lijst (Brakman 1966) voor 5,00 euro extra aangeschaft worden.

Er zijn 4163 verschillende soorten kevers bekend uit Nederland. Dat blijkt uit een nieuw overzicht dat recent werd gepubliceerd door de Nederlandse Entomologische Vereniging (NEV). Een groep van 15 deskundigen verzamelde gegevens over kevers

in alle uithoeken van Nederland. Die kennis is nu gebundeld in een catalogus. Uit dit overzicht van de stand van de Nederlandse kevers blijkt dat kevers meer dan 11% van de Nederlandse biodiversiteit uitmaken.

Limburg is met 3569 soorten de meest soortenrijke provincie, in Flevoland komen de minste soorten voor, net iets meer dan 1000 soorten kevers. Een bijzonder aspect is dat elk provincierecord gestaafd

wordt met een collectie-exemplaar. De informatie daarover is toegankelijk via de bijgeleverde cd-rom.

Het is voor het eerst in meer dan 40 jaar dat zo'n overzicht is gemaakt: sinds de vorige catalogus uit 1966 is ons land 333 soorten kevers rijker. Maar deze toename van soorten betekent nog niet dat het goed gaat met de biodiversiteit van kevers: 475 soorten zijn namelijk sinds 1966 nooit meer waargenomen, zoals de juchtleerkever, de eenhoornmestkever en diverse soorten truffelkevers. Er zijn dus meer keversoorten verdwenen in Nederland dan er bij zijn gekomen.

Met deze catalogus is na te gaan welke kevers de afgelopen 150 jaar in Nederland geleefd hebben. Daarnaast is het voorkomen in de twaalf provincies vermeld, waarmee een beknopt beeld wordt gegeven van de verspreiding. Bovendien worden twee perioden (vanaf 1967 en daarvoor) onderscheiden, waardoor ook de potentiële achteruitgang zichtbaar wordt. [RK]

Vorst, O. 2010. Nederlandse namen keverfamilies - uiteindelijke lijst. – Sektie Everts Info 86: 15-16.

Vorst, O., F. van Nunen, G. van Ee, C. Borghouts, H. Boonstra,

J. Muilwijk & F. Heetman 2010. Excursieverslag Rozenburg - 27 juni 2009. – Sektie Everts Info 87: 5-9.

Vos, R. de, W. Ellis, D. Groenendijk, F. Post & J. Zwier 2010. Overzicht van in 2006-2008 waargenomen interessante macrovlinders en trekvlinders (Lepidoptera). – Entomologische Berichten 70: 83-98.

Wallis de Vries, M.F., C.A.M. van Swaay & C.L. Plate 2010. Verbanden tussen de achteruitgang van dagvlinders en bloemenrijkdom. – De Levende Natuur 111: 125-129.

Wielink, P. van, R. Felix, H. Spijkers & D. Teunissen 2010. *Phloiophilus edwardsii* in De Kaaistoep bij Tilburg (Coleoptera: Phloiophilidae). – Entomologische Berichten 70: 17-20.

Wieringa, J.J. & O. Vorst 2010. *Euheptaulacus villosus*, een bladsprietkever nieuw voor de Nederlandse fauna (Coleoptera: Scarabaeidae). – Entomologische Berichten 70: 63-64.

Willems, E. 2010. Waarnemingen aan de bosmetselbij (*Osmia uncinata*) te Malle. – Bzzz, Nieuwsbrief Sektie Hymenoptera NEV 31: 37-38.

Wijnhoven, H. 2010. Hooiwagens op een Nijmeegse muur (Arachnida, Opiliones), II. – Nieuwsbrief SPINED 28: 32-35.

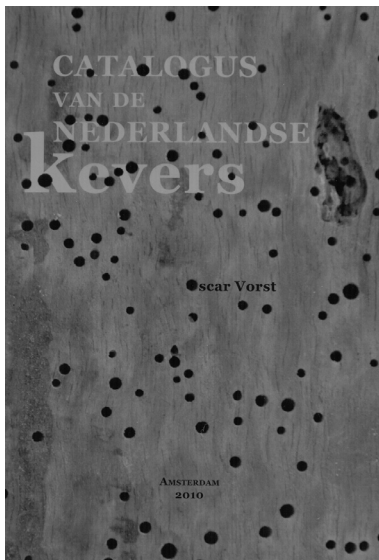
Zwakhals, K. 2010. Identification of Western Palearctic *Dolichomitus* species (Hymenoptera: Ichneumonidae: Pimplinae). – Entomologische Berichten 70: 111-127.

Publicaties buitenland

Eiseler, B. & K. Enting 2010. Verbreitungsatlas der Steinfliegen (Plecoptera) in Nordrhein-Westfalen. – LANUV-Fachbericht 23: 1-177. ISSN 1864-3930. Te downloaden via: www.lanuv.nrw.de/veroeffentlichungen/fachberichte/fabe23/fabe23start.htm.

Deze prachtige verspreidingsatlas met ruim 70 full colour verspreidingskaarten en vele habitus- en biotoopfoto's schetst een

goed beeld van de steenvliegdiversiteit aan de andere kant van de grens. Opvallend is dat in het Duitse laagland nog altijd (vrijwel) niets voorkomt, maar bij de enorme diversiteit in het heuvelland, zelfs rond nabijgelegen steden als Düsseldorf en Essen, steekt Limburg nog altijd schraal af. [BK]

Putshkov, P.V. & P. Moulet, 2010. Hémiptères Reduviidae d'Europe Occidentale. – Faune de France 92. Fédération Française des Sociétés de Sciences Naturelles, Paris. 668 p. ISBN 978-2-9030 52-30-0. 96,00 euro.

De serie Faune de France heeft inmiddels dertien delen uitgegeven over de wantsen van het West-Palaearticische faunagebied. Per deel worden een of meerdere families behandeld en de delen over Lygaeidae en Pentatomoidea beslaan meerdere banden. Wat nog ontbreekt zijn de resterende drie banden van de Pentatomoidea, waarvan alleen nog het eerste deel is uitgegeven. De verschenen delen zijn: waterwantsen (1957), Miridae (1964),

Tingidae (1983), Berytidae (1984), Nabidae (1987), Saldidae & Leptopodidae (1990), Lygaeidae I, II en III (1998), Pentatomoidea I (2005), Aradidae, Piesmatidae & Dipsocoromorpha (2007) en Reduviidae (2010). De eerste twee delen zijn inmiddels verouderd en aan revisie toe. Het waterwantsendeel is uitverkocht en als pdf beschikbaar via de site van Faune de France (www.faunedefrance.org). Ook het tingidendeel is niet meer verkrijgbaar. De families Anthocoridae,

Cimicidae en Microphysidae zijn op dezelfde manier bewerkt, maar verschenen in de serie Faune de l'Europe et du Bassin Méditerranéen (deel 7, verschenen in 1972).

Het dit jaar verschenen deel van Faune de France is gewijd aan de familie Reduviidae. Het lijvige deel biedt de kwaliteit die we van deze serie gewend zijn: rijk geïllustreerde tabellen in het Frans en in het Engels en uitvoerige soortbesprekingen (alleen in

het Frans) met gedetailleerde informatie over morfologie, ecologie en verspreiding. Van veel soorten wordt bovendien de morfologie van eieren en nimfen besproken. Als toegift zijn 24 platen met fraaie foto's van een groot aantal soorten toegevoegd. Voor degenen die alleen geïnteresseerd zijn in de Nederlandse fauna, is dit deel misschien minder interessant, omdat onze reduviïdenfauna met negen soorten van zes geslachten uitgesproken arm is. Voor identificatie van de Zuid-Europese en mediterrane roofwantsen is het echter onmisbaar! [BA]

Rintala, T. & V. Rinne, 2010. Suomen luteet. – Hyönteistarvike Tibiale Oy, Helsinki. 352 p. ISBN 978-952-92-7512-0. 55,00 euro.

Een prachtig overzicht van de Finse wantsen, voor niet-Finse lezers vooral van belang door de vele fraaie 'gestackte' habitusfoto's van alle 507 soorten. Meestal is vers materiaal gebruikt,

wat geresulteerd heeft in prachtige kleuren. Kritische kenmerken zijn aangeduid of extra afgebeeld en als bonus zijn ter vergelijking de foto's nog eens samengevoegd in 31 kleurenplaten. De tekst is verder uitsluitend in het Fins. Per soort worden kenmerken, biologie, fenologie en verspreiding kort behandeld en er is een beknopte, goed geïllustreerde determinatietabel toegevoegd. Van de opgenomen soorten komen er 411 ook in ons

land voor en het boek is dus ondanks de taalbarrière een aanrader voor iedereen die in wantsen geïnteresseerd is! Te bestellen via www.tibiale.fi. [BA]